

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/196/2022
Identifikačné číslo spisu:	1109246061
Dátum vydania rozhodnutia:	19.06.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1109246061.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U., narodeného Q. 2/ D., narodenej Q. obaja zastúpení advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Pezinok, Malacká 2/B, proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska č. 71, IČO: 00166073, o náhradu ušlého zisku, o náhradu nemajetkovej ujmy, o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, vedenej na Mestskom súde Bratislava IV (predtým Okresný súd Bratislava I) pod sp. zn. 10C/223/2009, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2022 sp. zn. 15Co/54/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (teraz Mestský súd Bratislava IV) (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 21. mája 2020, č. k. 10C/223/2009-373 zamietol návrh žalobcov na zrušenie rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Bratislava I. č. k. 10C/223/2009-331, z 26. 04. 2017. 1.1. Z odôvodnenia rozsudku prvoinstančného súdu vyplýva, že Okresnému súdu Bratislava I bola dňa 30. 11. 2009 doručená žaloba žalobcov, ktorou sa voči žalovanému domáhali nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj zákon č. 514/2003 Z. z.), a to z titulu nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci. Dňa 11. 1. 2017 nariadil súd prvej inštancie pojednávanie na deň 27. 3. 2017, ktoré bolo z dôvodu ospravedlnenia žalobcov v 1. a 2. rade odročené na deň 26. 4. 2017. Predvolanie na tento termín obaja žalobcovia prevzali dňa 19. 4. 2017. Žalobcovia sa bez ospravedlnenia pojednávania nezúčastnili, žalovaný sa pojednávania zúčastnil a navrhol vo veci rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, ktorému návrhu súd prvej inštancie vyhovel. Na pojednávaní dňa 26. 4. 2017 súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcov v zmysle § 278 CSP tak, že žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcom nepriznal. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote žalobcovia odvolanie, ktorého súčasťou bol aj návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 281 CSP. O odvolaní žalobcov rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 29. 1. 2020, č. k. 2Co/267/2017-

366 tak, že odvolanie žalobcov odmietol a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd konštatoval, že podmienky stanovené zákonom na rozhodnutie postupom podľa § 278 CSP boli splnené, pričom poukázal aj na to, že z dikcie zákona vyplýva obligatornosť tohto postupu v prípade splnenia zákonných podmienok. Odvolací súd zároveň upozornil súd prvej inštancie na to, že žalobcovia ako súčasť odvolania procesne účinným spôsobom podali návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 281 CSP. Návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalobca 1/ odôvodnil tým, že sa nemohol dostaviť na termín pojednávania dňa 26. 4. 2017, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, a to z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu, na základe čoho musel absolvovať komplexné vyšetrenie v Pinelovej nemocnici, čo preukazuje výmenným listom z 31. 5. 2017. Žalobcovia uviedli, že o vydaní predmetného rozsudku sa dozvedeli dňa 13. 6. 2017, preto návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podávajú v zákonom stanovenej 15-dňovej lehote v zmysle § 277 ods. 3 CSP.

1.2. Súd prvej inštancie v odôvodnení poukázal na to, že na výmennom liste zo dňa 31. 5. 2017 sa uvádza, že pacient absolvoval komplexné vyšetrenie dňa 26. 4. 2017 odborné (zrejme) vzhľadom k zdravotným ťažkostiam. Žalobca uviedol, že toto vyšetrenie musel absolvovať pre náhle zhoršenie zdravotného stavu. Súd prvej inštancie sa však nezhodol so žalobcom 1/ v tvrdení, že toto preukazuje predložený výmenný list. Uviedol, že z uvedeného listu nevyplýva nič o povahe tvrdeného náhle zhoršeného zdravotného stavu, prípadne kedy a za akých okolností k nemu došlo, ani prečo nebolo možné o týchto okolnostiach informovať konajúci súd, pričom žalobca o termíne pojednávania vedel, z obsahu spisu vyplýva, že nejde o prvý prípad, kedy z dôvodu akútnych zdravotných zákrokov došlo k odročeniu pojednávania. V dôsledku uvedeného súd konštatoval, že nezistil, že by na strane žalobcu 1/ došlo k jeho neúčasti na pojednávaní z ospravedlniteľného dôvodu, pretože len samotné tvrdenie o návšteve lekára takýmto dôvodom nie je. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že žalobcovia tiež neuvádzajú, ako uvedená situácia bránila žalobkyni 2/ v účasti na pojednávaní, prípadne v oznámení dôvodov nemožnosti jej účasti na pojednávaní. Na základe týchto skutočností súd prvej inštancie dospel k názoru, že pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcov boli v konaní splnené všetky podmienky (žalobcovia boli na pojednávanie riadne predvolaní, boli poučení o možnosti rozhodnutia vo veci rozsudkom pre zmeškanie, žalobcovia sa bez riadneho a včasného ospravedlnenia nedostavili na pojednávanie v určený čas a žalovaný navrhol rozhodnutie sporu rozsudkom pre zmeškanie) a po posúdení návrhu žalobcov na zrušenie rozsudku mal za to, že uvádzané dôvody neúčasti na nariadenom pojednávaní nemožno považovať za ospravedlniteľné. K uvedenému názoru súd dospel aj s ohľadom na skutočnosť, že žalobca 1/ svoju neúčasť na pojednávaní dňa 26. 4. 2017 ospravedlnil až podaním doručeným súdu dňa 28. 6. 2017, keď k vyšetreniu došlo už dňa 26. 4. 2017, nič mu nebránilo, aby o tejto skutočnosti informoval súd vhodným spôsobom (telefón/email, ktorým žalobca v priebehu konania súdom v obdobných prípadoch komunikoval). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia boli v konaní vo vzťahu k ich neúčasti na nariadenom pojednávaní pasívni, pričom o ich pasivite svedčí najmä skutočnosť, že svoju neúčasť na pojednávaní ospravedlnili až spolu s podaným návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nie bezodkladne po tom, ako nastali okolnosti, ktoré by mali ich neúčasť na nariadenom pojednávaní ospravedlňovať, pričom na pojednávanie boli riadne predvolaní. Z uvedeného sa potom javilo, že žalobcovia opomenuli dotknuté pojednávanie a svoju nebalosť sa snažili zhojiť podaním návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobcov 1/ a 2/, uznesením z 28. apríla 2022 sp. zn. 15Co/54/2022 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil; a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že predvolanie na pojednávanie, vytýčené na deň 26. 4. 2017, kedy súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP, bolo žalobcom doručené dňa 19. 4. 2017 (č. l. 319 spisu), a to v súlade s § 105 ods. 3, § 106 ods. 1, § 110 ods. 1 a § 111 ods. 1 CSP. V predvolaní na pojednávanie vytýčené v prejednávanej veci (č. l. 320 - 322 spisu) boli strany sporu poučené o tom, že ak sa na pojednávanie nedostavia a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnia, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 a § 278 CSP). Skúmajúc splnenie zákonných podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcov podľa § 278 CSP bolo potrebné ďalej zistiť, či žalobcovia svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 26. 4. 2017 ospravedlnili včas a vážnymi okolnosťami. Z predloženého spisu odvolací súd zistil, že žalobcovia svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 26. 4. 2017 včas a ani vážnymi okolnosťami

neospravedlnili, neurobili tak najneskôr do začiatku pojednávania. Ako vyplýva zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 26. 4. 2017 (č. l. 328 a nasl. spisu), súd prvej inštancie rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti žalobcov, pričom vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcov podľa § 278 CSP navrhol žalovaný. Vzhľadom na uvedené skutočnosti v prejednávanej veci boli všetky zákonné podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcov, podľa názoru odvolacieho súdu, riadne splnené. Odvolací súd pre úplnosť poukázal aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 13. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 369/2018, podľa ktorého súd na pojednávaní po splnení formálnych podmienok obligatórne rozhodne rozsudkom pre zmeškanie, teda nevykonáva dokazovanie, ktoré by malo vplyv na merito veci tak, ako v priebehu „riadneho“ konania. Správne preto postupoval súd prvej inštancie, keď návrh žalobcov na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol.

2.2. Odvolatelia v odvolaní namietali splnenie zákonných podmienok na vydanie kontumačného rozsudku z dôvodu, že žalobkyni 2/ nebolo riadne doručené predvolanie na pojednávanie dňa 26. 4. 2017 a v konaní nebola riadne poučená o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Odvolací súd uvádza, že z doručky na č. l. 319 spisu vyplýva, že predvolanie na pojednávanie dňa 26. 4. 2017, adresované žalobkyni 2/, prevzal žalobca 1/ ako splnomocnenec. Odvolací súd v tomto smere obdobne ako dovolací súd v bode 27. uznesenia sp. zn. 2Cdo/23/2021 zo dňa 27. 1. 2022 (na č. l. 405 a nasl. spisu) uviedol, že podľa § 111 ods. 1 CSP je doručka verejnou listinou a údaje v doručke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Predvolanie na pojednávanie bolo žalobkyni doručené v súlade s § 105 ods. 3, § 106 ods. 1 a § 111 ods. 1 CSP, v predvolaní bola žalobkyňa 2/ riadne poučená o tom, že ak sa na pojednávanie nedostaví a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 278 CSP; č. l. 320 spisu). Spolu s predvolaním doručil súd prvej inštancie žalobkyni 2/ aj poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu (č. l. 321 a nasl. spisu). Zároveň odvolací súd dáva do pozornosti, že žalobkyňa 2/ bola v prejednávanej veci zastúpená žalobcom 1/, a to na základe splnomocnenia zo dňa 26. 9. 2011 na č. l. 128 spisu, ktorému bolo predvolanie na pojednávanie konané dňa 26. 4. 2017, ako aj poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu, riadne doručené (č. l. 319 spisu). Uvedenú odvolaciu námietku preto považoval odvolací súd za nedôvodnú. Pokiaľ odvolatelia namietali nedoručenie uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 21. 5. 2020, sp. zn. 10C/223/2009 žalobkyni 2/, odvolací súd uviedol, že z doručení na č. l. 375 spisu vyplýva, že predmetné uznesenie bolo dňa 16. 6. 2020 doručené obom žalobcom. Odvolací súd v tejto súvislosti zároveň poukázal na to, že ako vyplýva z plnomocenstva na č. l. 385 spisu, M. I. G., advokátka, zastupovala žalobcov 1/ a 2/ (len) v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Co/267/2017-366 a rozsudku Okresného súdu Bratislava I. č. k. 10C/223/2009-331 a nie v konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

2.3. Odvolatelia v odvolaní namietali, že dôvod, pre ktorý sa pojednávania nezúčastnili, je ospravedlniteľný a ako taký ho preukázali lekárskeym potvrdením. Z ustanovenia § 281 ods. 1 CSP vyplýva, že podmienkou zrušenia rozsudku pre zmeškanie je ospravedlniteľný dôvod zmeškania pojednávania vo veci. Právna norma ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania (neúčasti na pojednávaní) bližšie nešpecifikuje (a ani príkladmo neuvádza), keďže to vzhľadom na rozličnosť života prakticky ani nie je možné. Ide preto o právnu normu s pomerne širokou formulovanou hypotézou, ktorú tak treba vykladať vzhľadom k okolnostiam konkrétnej situácie a len komplexné posúdenie okolností neúčasti potom môže dať odpoveď na otázku, či je z objektívneho hľadiska spravodlivým v danej situácii ospravedlniť strane sporu fakt, že sa na pojednávanie nedostavila. Odvolací súd sa zhoduje so záverom súdu prvej inštancie, že dôkaz na č. l. 353 (výmenný list - poukaz zo dňa 31. 5. 2017, vystavený O. W. S., so špecializáciou fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia), ktorý žalobca 1/ priložil spolu s odvolaním proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 26. 4. 2017, č. k. 10C/223/2009-331 a návrhom na jeho zrušenie, nepreukazuje náhle zhoršenie zdravotného stavu žalobcu 1/, prípadne kedy a za akých okolností k nemu došlo, ani prečo nebolo možné o týchto okolnostiach včas informovať konajúci súd. Odvolatelia tak nepreukázali existenciu ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý sa nemohli zúčastniť pojednávania, na ktorom súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP, ako vecne správne potvrdil.

2.4. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, mal by preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania, trovy konania si v dovolacom neuplatnil a ako vyplýva zo spisu, žiadne trovy mu nevznikli, preto odvolací súd postupom podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, rozhodol tak, že

žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Keďže súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nerozhodol o trovách konania o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, rozhodol o nich odvolací súd s poukazom na uvedené ustanovenia CSP a dôvody.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolatelia uviedli, že okresný súd, tak aj krajský súd sa nekonaním v súlade s ust. § 380 ods. 2 CSP dôsledne nevysporiadali s tým, že žalobkyňa 2/ je maďarskej národnosti, v rámci prípravy už na 1. pojednávanie vo veci si nevykonala lustráciu, a teda od počiatku konania porušoval ust. § 155 ods. 1 CSP, nepoučil ju o jej procesných právach a povinnostiach, znemožnil jej riadne konať pred súdom v jej materinskom jazyku, predvolanie na pojednávanie dňa 03. 04. 2017 a dňa 26. 04. 2017 jej nedoručil vinou pochybenia poštového doručovateľa účinne do vlastných rúk, ako aj na tomu predchádzajúce pojednávania nezabezpečil tlmočníka. Žalobkyňa 2/ nebola riadne predvolaná na pojednávanie na deň 26. 04. 2017 (pochybenie poštového doručovateľa - predvolanie jej nebolo účinne doručené do vlastných rúk a predpísaným spôsobom, teda sa jedná o pochybenie okresného súdu, ktorý nevykonala previerku doručovania predvolaní na pojednávania 03. 04. 2017 a 26. 04. 2017 cestou Slovenskej pošty, a.s., hoc tak bol povinný, nebola poučená o jej právach a povinnostiach v maďarskom jazyku). Podľa dovolateľov tu nebol dôvod, aby žalobcovia svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 03. 04. 2017 ospravedlnili vážnymi okolnosťami, nemali a ani ku dňu podania tohto dovolania žalobcovia nemajú vedomosť o tom, že by žalovaný na pojednávaní dňa 03. 04. 2017 navrhol súdu, aby vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie podľa ust. § 278 CSP. Okresný súd o tomto návrhu žalovaného riadne a včas dovolateľov neupovedomil, neumožnil sa k nemu vyjadriť v primeranej lehote, čo malo za následok porušenie práva rovnosti a práva na kontradiktórne súdne konanie, teda porušenie práva dovolateľov na spravodlivé súdne konanie. Žalobca 1/ nebol splnomocnený k preberaniu listových zásielok za N., okresný súd cestou nepredvolával žalobkyňu 2/ na pojednávanie dňa 26. 04. 2017. Dovolatelia žiadajú zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vec vrátiť odvolaciemu súdu, poprípade súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, priznať trovy dovolacieho konania a právneho zastupovania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, a to z nasledujúcich dôvodov:

5. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9Cdo/72/2020, 9Cdo/260/2021), nie strany sporu.

6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ

vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

7. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolatelia namietali nepreskúmateľnosť a nedostatočnosť dôvodov odvolacieho rozhodnutia, pričom najmä poukazovali na to, že žalobkyni 2/ nebolo doručené predvolanie na pojednávanie dňa 03. 04. 2017 a dňa 26. 04. 2017 vinou pochybenia poštového doručovateľa účinne do vlastných rúk; že žalobcovia nemajú vedomosť o tom, že by žalovaný na pojednávaní navrhol súdu, aby vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie podľa ust. § 278 CSP, pričom okresný súd o tomto návrhu žalovaného riadne a včas dovolateľov neupovedomil a neumožnil sa k nemu vyjadriť v primeranej lehote.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

11. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

12. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentmi vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

13. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a

relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu známosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa v odôvodnení stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, toto rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie.

16.1. Oba sudy nižšej inštancie v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odvolací súd riadnym spôsobom dôvodil v bode 8. svojho uznesenia, že „z doručenky na č. 1. 319 spisu vyplýva, že predvolanie na pojednávanie dňa 26. 4. 2017, adresované žalobkyni v 2. rade, prevzal žalobca v 1. rade ako splnomocnenec. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na to, obdobne ako dovolací súd v bode 27. uznesenia sp. zn. 2Cdo/23/2021 zo dňa 27. 1. 2022 (na č. 1. 405 a nasl. spisu), že podľa § 111 ods. 1 C.s.p. je doručka verejnou listinou a údaje v doručke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Predvolanie na pojednávanie bolo žalobkyni doručené v súlade s § 105 ods. 3, § 106 ods. 1 a §

111 ods. 1 C.s.p., v predvolaní bola žalobkyňa v 2. rade riadne poučená o tom, že ak sa na pojednávanie nedostaví a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 278 C.s.p.; č. 1. 320 spisu). Spolu s predvolaním doručil súd prvej inštancie žalobkyni v 2. rade aj poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu (č. 1. 321 a nasl. spisu). Zároveň odvolací súd dáva do pozornosti, že žalobkyňa v 2. rade bola v prejednávanej veci zastúpená žalobcom v 1. rade, a to na základe splnomocnenia zo dňa 26. 9. 2011 na č. 1. 128 spisu, ktorému bolo predvolanie na pojednávanie konané dňa 26. 4. 2017, ako aj poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu, riadne doručené (č. 1. 319 spisu). Uvedenú odvolaciu námietku preto považuje odvolací súd za nedôvodnú."

16.2. V tomto smere odvolací súd taktiež poukázal na to, že predvolanie na pojednávanie, vytýčené na deň 26. apríla 2017, kedy súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP, bolo žalobcom doručené dňa 19. apríla 2017 (č. 1. 319 spisu), a to v súlade s § 105 ods. 3, § 106 ods. 1, § 110 ods. 1 a § 111 ods. 1 CSP. V predvolaní na pojednávanie vytýčené v prejednávanej veci (č. 1. 320 - 322 spisu) boli strany sporu poučené o tom, že ak sa na pojednávanie nedostavia a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnia, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 a § 278 CSP). Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd sa odvolacími námietkami žalobcov 1/ a 2/ riadne zaoberal a vo svojom rozhodnutí uviedol dostatočné argumenty ich nedôvodnosti.

16.3. Dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. januára 2022 sp. zn. 2Cdo/23/2021 v danej veci, kde uviedol, že „z obsahu spisu jasne vyplýva, že zo strany súdu nebol určený termín pojednávania na deň 3. apríla 2017, a tak žalobcovia 1/ a 2/ nemohli dostať predvolanie na pojednávanie na tento deň. Ak súd prvej inštancie tento dátum v bode 10. svojho rozhodnutia uviedol, stalo sa tak zrejmou nesprávnosťou, nakoľko z obsahu spisu a aj z jednotlivých predvolaní musí byť zrejmé, že posledný termín pojednávania, na ktorý bolo stranám sporu doručené predvolanie, bol 26. apríl 2017 a predtým bol termín pojednávania určený na 27. marca 2017, a taktiež z bodu 5. a 6. rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd hodnotil splnenie zákonných podmienok pre vyhlásenie rozsudku pre zmeškanie žalobcov 1/ a 2/ k 26. aprílu 2017 a nie k 3. aprílu 2017."

16.4. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľov dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolatelia preto neopodstatnene namietajú, že im odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

17. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobcovia sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnili, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia sa so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasia a nestotožnili sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Čo sa týka námietok ohľadom toho, že žalobkyňa 2/ je maďarskej národnosti, pričom jej súd znemožnil riadne konať pred súdom v jej materinskom jazyku a na pojednávania nezabezpečil tlmočníka, dovolací súd sa daným nezaoberal, pretože v súlade s § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na

preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. Vychádzajúc z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku dovolací súd konštatuje, že tzv. novoty nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a preto skutkovým podkladom pre rozhodnutie dovolacieho súdu môžu byť len tie skutočnosti a dôkazy, ktoré strany uviedli v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom, a to v takom rozsahu, ako sú uvedené v súdnom spise alebo v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1413).

19. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že dovolatelia nedôvodne namietali existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

20. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcov, v ktorom namietali vady znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.